

Εγκώμιο στο θείο Αρχάγγελο Μιχαήλ τον Παμμέγιστο

[/ Πεμπτουσία](#)

Μιχαήλ τον παμμέγιστο και μεγάλο ταξιάρχη, Μιχαήλ τον φωτεινό σαν πυρσό και ολόλαμπρο ήλιο, Μιχαήλ τον ταξιάρχη των ουρανών, τον βοηθό των ανθρώπων, επιθύμησα να εξυμνήσω, όσο μου είναι δυνατόν, τον επί κεφαλής και άρχοντα των ασωμάτων δυνάμεων, την μεγάλη δόξα των ανθρώπων και το φίμωτρο των δαιμόνων, το ολάνθιστο και σκιερό δένδρο του ουράνιου θόλου· ο σεμνότατος και μέγιστος ιατρός των επίγειων κακών, ο μέγιστος και ταχύτατος αετός «του μεγάλου βασιλέως», που με πίστη περιτρέχει γρήγορα όλη την υφήλιο, ο θαυμαστός και πύρινος στύλος, που φθάνει μέχρι τον ουρανό, ο ψηλός και γεμάτος κλαδιά κέδρος, το αμάραντο και εκλεκτό κλαδί, ο θείος ασπάλαθος, που ξεπερνά κάθε ευωδία, αυτός που απαλλάσσει τους πάσχοντες από τη δαιμονική δυσωδία, το κατάσκιο κλαδί και ο θεοφύτευτος βλαστός, που εξαφανίζει αμέσως τον καύσωνα των δαιμόνων, το θεϊκό κυπαρίσσι και το ψηλό πλατάνι, που κάτω από τη σκιά του θεραπεύονται ποικίλες ασθένειες και δυσκολοθεράπευτα πάθη, τώρα ας εγκωμιαστεί και από εμάς τους μικρούς ο παμμέγιστος, και αφού του προσφέρουμε λίγα μικρά εγκώμια, θα του απευθύνουμε χαιρετισμούς. Ο θείος, ιερός και σεβάσμιος ναός του μοιάζει με λιμάνι σωτηρίας και ουρανός με πολλά άστρα, κατοικία θείων αγγέλων, αξίνα και μαχαίρι που κατακόπτει όλα τα είδη των παθών και άριστο ιατρείο, που σταματά τους πόνους διαφόρων ασθενειών.

Εγώ δε σκέφτομαι, ότι ο θείος αυτός ναός είναι θεϊκός ποταμός, που ξεπλένει «από κάθε ασθένεια και κάθε αδυναμία», όπως είπε ο Κύριος. Ποταμός δε πηγάζει και απλώνεται από την Εδέμ, για να ποτίζει τον παράδεισο. Από εκεί δε, διαχωρίζεται σε τέσσερεις κατευθύνσεις, που τα ονόματά τους είναι Φισών, Γεών, Τίγρης και Ευφράτης. Εκείνος ο ποταμός, πήγασε από την Εδέμ, αυτός όμως ο θείος ναός έχει πλούσια τη χάρη από τον ουρανό, επειδή ανήκει σε ουράνιο νου, δηλ. στον Αρχάγγελο. Εκείνος μεν διαχωρίζεται σε τέσσερεις κατευθύνσεις, αυτός δε

διαμοιράζει σε χιλιάδες κατευθύνσεις τα ιαματικά νερά των θαυμάτων, ποτίζοντας πονεμένες καρδιές και ξηραίνοντας τα καταστρεπτικά ρεύματα των δαιμόνων. Εκείνος με τις τέσσερις κατευθύνσεις ποτίζει την περιοχή Ευϊλάτ, την Αιθιοπία, την Αίγυπτο και τους Ασσυρίους, όπως λέει η Γραφή, αυτός δε ο θεοτίμητος ναός του Αρχαγγέλου, που ποτίζεται από τον ουρανό με το Άγιο Πνεύμα, όχι μόνο τα προηγούμενα μέρη, αλλά όλο τον κόσμο κατακλύζει με τα θαύματα, απαλλάσσοντας τους ανθρώπους από την τυραννία των δαιμόνων, δροσίζοντας τις ανιαρές ασθένειες, καθαρίζοντας κάθε είδους πληγή, δίνοντας την όραση στους τυφλούς, θεραπεύοντας όσους υποφέρουν από πονοκεφάλους και διώχνοντας εύκολα γενικά κάθε πόνο. Σκιερό, ψηλόκορμο και καρποφόρο δένδρο, νομίζω ότι είναι αυτός ο ναός, που σκεπάζει, μεταβάλλει και ανεβάζει πολλούς. Και τους σκεπάζει μεν από τον δαιμονικό καύσωνα, τους μεταβάλλει με την απαλλαγή από τα ενοχλητικά πάθη και ανεβάζει ανθρώπους αμαρτωλούς προς το Θεό με την μετάνοια.

Αλλά νομίζω, ότι πρέπει να σταματήσω τα εγκώμια για τον ναό, αν και δεν μπόρεσα να πω κάτι αξιόλογο. Εάν δε, δεν μπορέσαμε να πούμε κάτι αντάξιο για τον επίγειο ναό, από τον οποίον βλέπουμε να πηγάζουν τα θεία θαύματα, πώς θα μπορέσουμε να μιλήσουμε ή να εγκωμιάσουμε τον πνευματικό και ουράνιο οικοδεσπότη; Ξέρουμε ότι πρέπει να έχει αγγελικό και ουράνιο νου αυτός που πρόκειται να γράψει γι' αυτόν εγκώμιο. Γνωρίζουμε όμως ότι παρακινεί ο πόθος πολλές φορές κάποιον να μιλά για τον Θεό. Και εάν για τον Θεό, τον δημιουργό των αγγέλων και όλης της κτίσεως, ο θείος έρωτας πείθει να τολμούμε να μιλούμε, γιατί είναι παράδοξο να πούμε μερικά για τον θείο αρχιστράτηγο από τον οποίον ζητώ να μου δώσει την χάρη του Θεού; Και πριν απ' αυτό, ζητώ τη χάρη του θείου και ζωοποιού Πνεύματος για να φωτίσει πλούσια τη φτωχή μου σκέψη. Χωρίς αυτή δεν μπορεί κανείς άνθρωπος να μιλήσει για τα ουράνια. Με κινεί ουράνιος πόθος να εγκωμιάσω τον ουράνιο αρχιστράτηγο, αλλά ο γήινος νους και η φθαρτή σάρκα με τραβά προς τα κάτω.

Αλλά εσύ μέγιστε Αρχάγγελε, ανέβασέ με προς τα άνω, «καθάρισέ μου τη γλώσσα», δυνάμωσε το χέρι μου, και χαρίτωσε τον νου μου, ώστε αφού με εγκώμια χαιρετίσω το μεγαλείο σου, ικανοποιήσω την επιθυμία και τελειώσω το λόγο. Νομίζω δε ότι είναι καλύτερο να αρχίσω τους χαιρετισμούς, από εκεί που σου έχει δωρηθεί η ύπαρξη και η εξουσία.

Χαίρε Ταξιάρχη, δημιούργημα του άναρχου φωτός και δευτερεύον φως μαζί με τους συμμετόχους σου αγγέλους.

Χαίρε Ταξιάρχη, του αιωνίου φωτός φωτεινό και πυρίμορφο κτίσμα, μαζί με τις ουράνιες δυνάμεις.

Χαίρε Ταξιάρχη, που δεν σε έπεισε, ούτε σε έκανε να σκεφτείς όσα δεν πρέπει, το ύψος της δόξας, που σου δόθηκε, αλλά σκέφτηκες εκείνα, που αρμόζουν σ' Αυτόν που σε δημιούργησε, σε τίμησε και σε δόξασε. Και με ευγνωμοσύνη διατηρείς ακέραια την πίστη σου σ' Αυτόν και με μετριοφροσύνη υπηρετείς με υπακοή, όπως πρέπει, τον Δημιουργό και Παντοκράτορα Θεό που συγκρατεί τα σύμπαντα. Εύγε, εύγε, παμμέγιστε, για την αξιοθαύμαστη απόφασή σου, αλλοίμονο δε σ' εκείνον τον υψηλόφρονα και υπερήφανο, που κακώς σκέφθηκε, ολέθρια διανοήθηκε, και θέλησε να στήσει στον ουρανό το θρόνο του, και να τοποθετήσει τα τάγματά του, επιθυμώντας να ομοιωθεί προς τον Ύψιστο. Αυτός δίκαια ανταμείφθηκε, και έγινε από αρχάγγελος αρχιδαίμονας, από φωτεινός σκοτεινός, αντί δε υψηλού θρόνου και ουρανίων νεφελών, έγινε καταχθόνιος και απόκτησε καταχθόνια κατοικία, και αντί να ομοιωθεί προς τον Θεό, έγινε ανόμιος από όλα τα δημιουργήματα. Αυτά είναι τα αποτελέσματα της κενόδοξης και υπερήφανης γνώμης. Γιατί όταν κάποιος ζητά και επιθυμεί ό,τι είναι πάνω από την αξία του και εκείνο που νομίζει ότι έχει, του αφαιρείται. Αυτό έπαθε ο διάβολος που έπεσε και ο άνθρωπος που θέλησε να γίνει θεός και από αθάνατος έγινε θνητός. Αλλά και μέχρι σήμερα πολλοί άνθρωποι υποφέρουν απ' αυτό· θέλοντας να αποκτήσουν μεγαλύτερη αξία, χάνουν και αυτήν που έχουν.

Χαίρε Ταξιάρχη, πού άρκέσθηκες στή θεόσδοτη τάξη, δόξα κα θέση κα δεν οικειοποιήθηκες τίποτε περισσότερο πού δεν ήταν δικό σου.

Χαίρε Ταξιάρχη, αρχηγέ των ουρανίων ταγμάτων και μέγιστε βοηθέ των ανθρώπων, που φιλονικώντας κάποτε για το ανθρώπινο σώμα του προφήτη Μωυσή απάντησες στον αντίπαλο. Τον επιτίμησες όχι με δική σου πρωτοβουλία, αλλά εκ μέρους του Θεού και ως φιλόθεος και φίλος του Κυρίου έλεγες: «Να σε επιτιμήσει ο Κύριος διάβOLE». Με αυτό λοιπόν, το επιτίμιο σε παρακαλώ, αρχιστράτηγε, να μη σταματήσεις και για μας να επιτιμάς τον τύραννο, μέχρι που με τη δική σου καθοδήγηση και μεσιτεία, θεοχαρίτωτε, συναντήσουμε τον γεμάτο έλεος Θεό.

Χαίρε λαμπρότατε Ταξιάρχη, που στέκεσαι στα δεξιά του θείου θρόνου, που δεν μπορεί να περιγραφεί.

Χαίρε Ταξιάρχη, φωτεινέ υπηρέτη του αρχίφωτου φωτός του τρισαγίου Θεού.

Χαίρε Ταξιάρχη και πυρίμορφε στύλε, που παλαιότερα οδήγησες τον Ισραηλιτικό λαό, όταν εγκατέλειψε την Αίγυπτο.

Χαίρε Ταξιάρχη, συ που παλαιότερα στους παλαιούς ήσουν ο απεσταλμένος από το Θεό υπερασπιστής.

Χαίρε Ταξιάρχη, γρήγορε στρατιώτη του βασιλέως Θεού και πανένδοξε οπλίτη.

Χαίρε Ταξιάρχη, ο περίφημος στρατάρχης της ουράνιας στρατιάς και ο δυνατός υπερασπιστής των επιγείων στρατιών.

Χαίρε Ταξιάρχη, η μέγιστη δόξα των φωτεινών αγγέλων και το αθεράπευτο τραύμα των σκοτεινών δαιμόνων.

Χαίρε Ταξιάρχη, υπασπιστή των βασιλέων και βοηθέ των αρχόντων.

Χαίρε Ταξιάρχη, που είσαι οπλίτης των αρχιστρατήγων και ο μέγιστος σύμμαχος των στρατιωτών.

Χαίρε Ταξιάρχη, υπηρέτη του Θεού και σπουδαίο καύχημα των υπηρετών του.

Χαίρε Ταξιάρχη, που είσαι φρουρός των χριστιανών και αφανισμός και καταστροφέας των αλλοπίστων· «διότι», λέει η Γραφή, «εξήλθε από τον Θεό τιμωρός άγγελος, ο οποίος θανάτωσε από το στρατόπεδο των Ασσυρίων εκατόν ογδόντα πέντε χιλιάδες άνδρες».

Χαίρε Ταξιάρχη, υπασπιστή των πιστών και καταστροφή των απίστων.

Χαίρε αγαθέ Αρχάγγελε, ενδοξότατε στρατιώτη του αγαθού βασιλέα, γιατί τρέχεις από την ανατολή μέχρι τη δύση, εκτελώντας με ακρίβεια τις εντολές του Θεού· φθάνεις με ταχύτητα στη γη, στη θάλασσα και στα πέρατα του κόσμου.

Χαίρε Ταξιάρχη, που το φως σου είναι πολύ περισσότερο από του ήλιου, της σελήνης και διαφόρων άστρων. Αυτά δημιουργήθηκαν «για να χρησιμεύουν στην κανονική μεταβολή και διάκριση των εποχών, των ημερών και των ετών και για να φωτίζουν τη γη», εσύ δε για να δοξάζεις τον Θεό, για να διοικείς τους αγγέλους, για τη σωτηρία των ανθρώπων, για να φωτίζεις και να οδηγείς εμάς, που είμαστε στη γη. Συ θα υπάρξεις όχι για λίγες «εποχές, ημέρες και χρόνια», αλλά έχεις μερίδιο στην αθανασία, που σου δόθηκε από τον αθάνατο Θεό, είσαι στρατηγός των αγγέλων αιωνίως, για να ψάλλεις μαζί με όλα τα τάγματα, δηλ. τους Αγγέλους, τους Αρχαγγέλους, τις Αρχές, τις Εξουσίες, τις Δυνάμεις και Κυριότητες, τα Σεραφείμ και τα Χερουβείμ, τους θείους Θρόνους, τον Τρισάγιο ύμνο στον τρισάγιο Θεό.

Χαίρε Ταξιάρχη, το καλύτερο δημιούργημα του Θεού «πνεύμα απολύτου νοήσεως,

άγιο» και «φλόγα φωτιάς» μ' αυτούς που είναι μαζί σου σύμφωνα με τη φωνή του. «Όταν ο Θεός διασκόρπιζε τα έθνη στα διάφορα μέρη της γης και όριζε τις περιοχές που θα μένουν, καθόριζε και τα σύνορα των εθνών σύμφωνα με τον αριθμό των αγγέλων», λέει η Γραφή. Κάποιος άλλος προφήτης παρατηρούσε «μέχρις ότου τοποθετήθηκαν θρόνοι και ο παλαιός των ημερών, κάθισε στο θρόνο. Το ένδυμά του ήταν λευκό σαν το χιόνι και οι τρίχες της κεφαλής του σαν το καθαρό ολόλευκο μαλλί. Ο θρόνος του ήταν φλόγα φωτιάς και οι τροχοί του ήσαν φωτιά. Πύρινος ποταμός έτρεχε μπροστά του και χίλιες χιλιάδες αγγέλων τον υπηρετούσαν και μύριαι μυριάδες στέκονταν κοντά του». Με αυτούς υπηρετούσες με πολύ ευλάβεια και εσύ πανένδοξε Μιχαήλ.

Χαίρε Ταξιάρχη των θείων ασωμάτων, που φύλαξες ακέραιο τον θείο ναό σου στις Χώναις, από την υπερχείλιση των δύο ποταμών, Λύκου και Λυκοκάπρου, που θέλησαν οι παράφρονες ειδωλολάτρες να αφανίσουν το αγίασμά σου, τον άγιο ναό σου και τον δούλο σου Αρχιππο. Εσύ δε, φλογερέ πυρσέ και πυρίμορφε, του εμφανίστηκες ως πύρινος στύλος, που έφθανε από τη γη ως τον ουρανό, και τον συμβούλευες να μη φοβηθεί τον θόρυβο των ποταμών, αλλά να σταθεί και να βλέπει την ανίκητη δύναμη του Θεού. Αφού κτύπησες τη σκληρή πέτρα με τη ράβδο που κρατούσες στο χέρι σου και την χώρισες στα δύο, βύθισες σε βάθος αβυσσαλέο τον όγκο των νερών των ποταμών Λύκου και Λυκοκάπρου, μέχρι σήμερα. Και ο δούλος σου, μαζί με το αγίασμα και τον θείο σου ναό διασώθηκε και ακόμα υπάρχει. Η περιοχή, που πριν ονομαζόταν Κολασσές, μετονομάσθηκε σε Χώναις, λόγω αυτού του μεγάλου θαύματος, και της χώνευσης των νερών.

Χαίρε αγαθέ Ταξιάρχη, του αγαθού βασιλέα πανένδοξε στρατάρχη και η τελευταία παρηγοριά των δούλων του. Εκείνοι που την ώρα του θανάτου καταξιώθηκαν της φωτεινής παρουσίας σου, απαλλάχθηκαν από το πυκνό σκοτάδι του διαβόλου, όπως διαλύεται το σκοτάδι από το φως. Αυτό μην αρνηθείς να το κάνεις και σε μας, πανάριστε, αλλά τώρα και τότε «σκέπασέ μας με τα φτερά σου» και φώτισέ μας με το φως του προσώπου σου.

Χαίρε Ταξιάρχη, υπερασπιστή των δικαίων και οδηγέ των οσίων, μοναχών, ερημιτών και κοινοβιατών.

Χαίρε Ταξιάρχη, που σκεπάζεις τους φρόνιμους και παιδαγωγείς τους άτακτους.

Χαίρε Ταξιάρχη, σαλπιγγόφωνε, που θα αναγγείλεις την Δευτέρα παρουσία του Χριστού του Θεού μας, σείοντας τον «ουρανό, τη γη και τα καταχθόνια» και θα ξυπνήσεις τους νεκρούς, που κοιμούνται αιώνες, με το να πεις δυνατά: «Ίδού ο νυμφίος έρχεται, ελάτε να τον προϋπαντήσετε». Τότε, λέει η Γραφή, «θα στείλει» ο υιός του ανθρώπου «τους αγγέλους του να σαλπίσουν δυνατά και να συνάξουν

τους εκλεκτούς του από τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, από το ένα άκρο του κόσμου ως το άλλο». Τότε, παμμέγιστε Αρχάγγελε του Θεού, μη με ξεχάσεις, σε ικετεύω, μη με ξεχωρίσεις, τον ανάξιο, από εκείνη τη σύναξη, αν και είναι μεγάλο αυτό που ζητώ, μη με ξεπεράσεις, σε παρακαλώ, λόγω της ταχύτατης πορείας σου.

Χαίρε Ταξιάρχη, που βρίσκεσαι με τους αγγέλους σου γύρω από τον Θεό υπηρετώντας και του προσφέρεις σαν δώρα τις καθαρές ψυχές των δικαίων. «Διότι όλοι» λέει ο ψαλμός, «που είναι γύρω του θα προσφέρουν δώρα». Μεταξύ των οποίων, θεοπρόκριτε και παμμέγιστε, παρακάλεσε να είμαι και εγώ ανάμεσα σ' αυτούς, έχοντας μέγιστο βοηθό και τον δικό σου ολοφώτεινο συνεργάτη, τον αξιέπαινο πρόδρομο της νέας χάριτος, τον πραγματικά θείον απόστολο, που φανέρωσε το μυστήριο στην Παρθένο, εννοώ τον όμοιό σου ταξιάρχη και συμμετοχο στη δόξα Γαβριήλ, τον θείο και

ενδοξότατο και τον άριστο αρχιδιάκονο της σωτηρίας μας, που είναι μάρτυρας σπουδαίος και αληθινός, του οποίου η μαρτυρία, όπως λέει η Γραφή, «δεν υπάρχει κανείς άλλος να με βοηθήσει στις υποθέσεις αυτές, παρά μόνον ο άρχοντας του δικού σας έθνους, ο Αρχάγγελος Μιχαήλ».

Ω θείε Μιχαήλ, Αρχιστράτηγε των αγγελικών δυνάμεων, αυτόν που σου έστειλα θεράπευσέ τον, γιατί η θεία φαρμακαποθήκη σου είναι πάντοτε γεμάτη από φάρμακα που αφαιρούν τους πόνους. Και αυτό το εγκώμιο, όπως ο Κύριος δέχθηκε τα λεπτά της χήρας, δέξου και συ και αξιώσέ μας να παραμένουμε στο θείο ναό σου, αν και λόγω της πνευματικής μας φτώχειας δε μπορέσαμε να σου προσφέρουμε κάτι πλουσιότερο και αξιόλογο, διότι είναι μεγάλο και δοσμένο από τον Θεό το ύψος της δόξης σου. Επειδή, δεν μπορεί να εγκωμιάσει, όπως του αξίζει, ανθρώπινος νους, εκείνον που υπερβολικά δόξασε ο Θεός και τον τίμησε με την αρχηγία του χορού των αγγέλων και αρχαγγέλων. Γι' αυτό, όπως δέχθηκε τα δύο λεπτά ο Κύριος, δέξου και συ, θεοχαρίτωτε, το εγκώμιο, και επειδή εισακούεις γρήγορα, εκπλήρωσε τις αιτήσεις μας, και στείλε πίσω υγιή αυτόν που σου στείλαμε, ώστε και εμείς με όλους τους πάσχοντες να δοξάσουμε εσένα και αυτόν που σε δόξασε, γιατί στον Τρισάγιο Θεό ανήκει η δόξα και η τιμή και η προσκύνηση στους αιώνες. Αμήν.

(Πηγή: Αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου, Συγγράμματα τ. Γ', έκδ. Ι. Βασιλικής και Σταυροπηγιακής Μονής Αγ. Νεοφύτου, Πάφος 1999, σ. 125-134.)

Μετάφραση κειμένου: από Α. Χριστοδούλου, Θεολόγο